

V Bratislave 24. novembra 2010
GÚs 39/2009-13

**Ústavný súd
Slovenskej republiky**

K o š i c e

Podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) a čl. 130 ods. 1 písm. e) Ústavy Slovenskej republiky v spojení s § 18 ods. 1 písm. e) a § 37 ods. 1 zákona NR SR č. 38/1993 Z.z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov podávam

n á v r h

na začatie konania o súlade

ustanovenia § 79 ods. 1 písm. v) zákona č. 578/2004 Z.z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ustanovenia § 82 ods. 1 písm. b) toho istého zákona v časti vzťahujúcej sa na uloženie pokuty za porušenie povinnosti uloženej v § 79 ods. 1 písm. v) s ustanoveniami čl. 12 ods. 1 a 2, čl. 18 ods. 1, čl. 36 písm. c), d) a e), čl. 38 ods. 1 a čl. 41 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 4 ods. 2 a 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (oznámenie č. 209/1992 Zb.) a Dohovoru o nútenej alebo povinnej práci (č. 29) (oznámenie č. 506/1990 Zb.)

a navrhujem, aby Ústavný súd Slovenskej republiky podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky a § 37 až 41 zákona NR SR č. 38/1993 Z.z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov vydal tento

n á l e z :

Ustanovenie § 79 ods. 1 písm. v) zákona č. 578/2004 Z.z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ustanovenie § 82 ods. 1 písm. b) toho istého zákona v časti vzťahujúcej sa na uloženie pokuty za porušenie povinnosti uloženej v § 79 ods. 1 písm. v) nie sú v súlade s ustanoveniami čl. 12 ods. 1 a 2, čl. 18 ods. 1, čl. 36 písm. c), d) a e), čl. 38 ods. 1 a čl. 41

ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 4 ods. 2 a 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (oznámenie č. 209/1992 Zb.) a Dohovoru o nútenej alebo povinnej práci (č. 29) (oznámenie č. 506/1990 Zb.).

Odôvodnenie

V § 79 ods. 1 písm. v) zákon č. 578/2004 Z.z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 578/2004 Z.z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti“ alebo „zákon č. 578/2004 Z.z.“) ustanovuje, že poskytovateľ, ktorý je držiteľom povolenia alebo držiteľom licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe, je povinný, ak v odseku 3 nie je ustanovené inak, vykonávať lekársku službu prvej pomoci podľa rozpisu určeného samosprávnym krajom, ak ide o poskytovateľa, ktorý poskytuje všeobecnú ambulantnú starostlivosť v špecializačnom odbore všeobecné lekárstvo alebo v špecializačnom odbore pediatria a poskytovateľa, ktorý poskytuje špecializovanú zubno-lekársku ambulantnú starostlivosť.

V § 79 ods. 3 zákon č. 578/2004 Z.z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti ustanovuje, že povinnosti podľa

- a) odseku 1 písm. c), f) až j), l) až o), u) a v) a podľa odseku 2 písm. c) sa nevzťahujú na poskytovateľa, ktorý je držiteľom povolenia na prevádzkovanie ambulancie záchrannej zdravotnej služby,**
- b) odseku 1 písm. c) až g), j), q), u) a v) a podľa odseku 2 písm. c) a d) sa nevzťahujú na poskytovateľa, ktorý je držiteľom licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe.**

V § 82 ods. 1 zákon č. 578/2004 Z.z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti ustanovuje, že orgán príslušný na vydanie povolenia (§ 11) uloží držiteľovi povolenia vydaného podľa tohto zákona pokutu za porušenie niektorej z povinností ustanovených

- a) v § 79 ods. 1 písm. e) až h), k), o), p), s), t), u), w), z) a za) a v § 79a ods. 1 písm. a), b), c), e) a f) až do 663 eur,**
- b) v § 79 ods. 1 písm. i), j), q), r), v) a y), ods. 2 písm. a) až d) a v § 79a ods. 1 písm. d) až do 3 319 eur,**
- c) v § 79 ods. 1 písm. d) a l) až n) až do 9 958 eur,**
- d) v § 79 ods. 1 písm. a) až c) až do 16 596 eur.**

V § 7 ods. 6 zákon č. 576/2004 Z.z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 576/2004 Z.z. o zdravotnej starostlivosti“ alebo „zákon č. 576/2004 Z.z.“) ustanovuje, že lekársku službu prvej pomoci vykonávajú poskytovatelia poskytujúci všeobecnú ambulantnú starostlivosť a špecializovanú zubno-lekársku ambulantnú starostlivosť v zdravotníckom zariadení poskytovateľa, ktorý je oprávnený na základe vydaného povolenia prevádzkovať ambulanciu lekárskej služby prvej pomoci; lekárska služba prvej pomoci všeobecnej ambulantnej starostlivosti sa vykonáva aj formou návštevnnej služby v domácom prostredí alebo v inom prirodzenom prostredí osoby, ktorej sa ambulantná starostlivosť poskytuje. Lekársku službu prvej pomoci pre dospelých môže vykonávať aj lekár s odbornou spôsobilosťou na výkon

špecializovaných pracovných činností v odbore vnútorné lekárstvo, lekársku službu prvej pomoci pre deti a dorast *môže* vykonávať aj lekár s odbornou spôsobilosťou na výkon špecializovaných pracovných činností v odbore pediatria. Lekárska služba prvej pomoci sa vykonáva podľa rozpisu určeného samosprávnym krajom, ktorý obsahuje miesto výkonu lekárskej služby prvej pomoci, čas vykonávania lekárskej služby prvej pomoci a zoznam poskytovateľov zdravotnej starostlivosti s uvedením dátumov vykonávania lekárskej služby prvej pomoci v období, na ktorý sa tento rozpis vyhotovuje.

Z vyznačenej právnej úpravy je zrejmé, že:

- zákon ustanovuje povinnosť vykonávať lekársku službu prvej pomoci
- podľa rozpisu určeného samosprávnym krajom
- pod sankciou uloženia pokuty až do sumy 3 319 eur
- výlučne tým poskytovateľom zdravotnej starostlivosti, ktorí inak poskytujú všeobecnú ambulantnú starostlivosť v špecializačnom odbore všeobecné lekárstvo alebo pediatria alebo špecializovanú zubno-lekársku ambulantnú starostlivosť na základe povolenia na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia (všeobecnej ambulancie pre dospelých, všeobecnej ambulancie pre deti a dorast alebo špecializovanej ambulancie zubno-lekárskej), t.j. tým lekármi, ktorí majú oprávnenie poskytovať zdravotnú starostlivosť vo vlastnej všeobecnej ambulancii pre dospelých, všeobecnej ambulancii pre deti a dorast alebo špecializovanej ambulancii zubno-lekárskej) (ďalej len „súkromný lekár“),
- a to v zdravotníckom zariadení iného poskytovateľa zdravotnej starostlivosti – poskytovateľa, ktorý je oprávnený na základe vydaného povolenia prevádzkovať ambulanciu lekárskej služby prvej pomoci.

Takáto právna úprava nie je v súlade s ustanoveniami čl. 12 ods. 1 a 2, čl. 18 ods. 1, čl. 36 písm. c), d) a e), čl. 38 ods. 1 a 41 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 4 ods. 2 a 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a s Dohovorom o nútennej alebo povinnej práci (č. 29), pretože:

- **porušuje zákaz nútennej práce a povinnej práce,**
a tým aj čl. 18 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 4 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a Dohovor o nútennej alebo povinnej práci (č. 29), keďže:
 - súkromným lekárom ustanovuje zákonnú povinnosť vykonávať lekárske služby prvej pomoci podľa rozpisu samosprávneho kraja pod hrozbou uloženia sankcie, a to aj proti ich vôli a bez akýchkoľvek záruk na odmenu za vykonanú prácu, na ochranu ich bezpečnosti a zdravia pri práci a na primeraný odpočinok po práci,
- **umožňuje ukladanie povinnej práce a nútennej práce v prospech súkromných jednotlivcov a súkromných právnických osôb,**
a tým porušuje čl. 4 Dohovoru o nútennej alebo povinnej práci (č. 29), keďže:
 - prevádzkovateľom ambulancie lekárskej služby prvej pomoci môže byť aj fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá je podnikateľom,
 - v zákone ustanovený spôsob zabezpečenia výkonu lekárskej služby prvej pomoci umožňuje tvorbu zisku v prospech prevádzkovateľov ambulancií lekárskej služby prvej pomoci prostredníctvom nútennej práce a povinnej práce zákonom uloženéj súkromným lekárom,
- **porušuje princíp rovnosti v dôstojnosti a právach,**
a tým aj čl. 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, keďže:
 - z právneho hľadiska prevádzkovateľa ambulancií lekárskej služby prvej pomoci i súkromní lekári (t.j. lekári inak s povolením na prevádzkovanie vlastnej všeobecnej

- ambulancie pre dospelých, všeobecnej ambulancie pre deti a dorast alebo špecializovanej ambulancie zubno-lekárskej) sú poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti; tento právny status súkromní lekári de iure i de facto strácajú počas výkonu lekárskej služby prvej pomoci na úkor prevádzkovateľov ambulancií lekárskej služby prvej pomoci,
- povinnosť vykonávať lekársku službu prvej pomoci zákonodarca neuložil všetkým lekárom, ktorí spĺňajú odborné predpoklady na výkon lekárskej služby prvej pomoci; takúto zákonnú povinnosť nemajú lekári, ktorí vykonávajú zdravotnícke povolanie v pracovnoprávnom vzťahu alebo v obdobnom pracovnom vzťahu alebo na základe licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe,
 - **neprimerane zvýhodňuje prevádzkovateľov ambulancií lekárskej služby prvej pomoci,**
a tým porušuje čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, keďže:
 - prevádzkovatelia ambulancií lekárskej služby prvej pomoci nemajú povinnosť personálne zabezpečiť výkon lekárskej služby prvej pomoci; personálne obsadenie ich ambulancií zabezpečujú jednotlivé samosprávne kraje prostredníctvom zaradenia do rozpisu tých lekárov, ktorým zákonodarca uložil povinnosť vykonávať lekársku službu prvej pomoci,
 - platby za zdravotné výkony súkromných lekárov uskutočnených počas lekárskej služby prvej pomoci poukazujú zdravotné poisťovne prevádzkovateľom ambulancií lekárskeho služieb prvej pomoci na základe nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 226/2005 Z.z. o výške úhrady za zdravotnú starostlivosť, ktorú uhradza zdravotná poisťovňa poskytovateľovi lekárskej služby prvej pomoci v znení neskorších predpisov,
 - vzájomné právne vzťahy medzi prevádzkovateľmi ambulancií lekárskej služby prvej pomoci a súkromnými lekármi, ktorí sú povinní či nútení poskytovať zdravotnú starostlivosť v ambulancii lekárskej služby prvej pomoci nie sú upravené zákonom; v aplikačnej praxi sú spravidla založené innominátnymi zmluvami – ide o zmluvy vynútené s jednostranne určenými zmluvnými podmienkami, ktoré absolútne negujú princíp zmluvnej autonómie a rovnosti zmluvných strán (ak lekár zmluvu odmietne podpísať, pod hrozbou uloženia sankcie lekársku službu prvej pomoci aj tak musí vykonať, ale nedostane žiadnu odmenu za jej výkon),
 - **diskriminuje - výrazne poškodzuje a znevýhodňuje súkromných lekárov v oblasti pracovných podmienok,**
a tým porušuje čl. 12 ods. 2, čl. 36 písm. c), d) a e) Ústavy Slovenskej republiky a Dohovor o nútenej alebo povinnej práci (č. 29), keďže:
 - medzi prevádzkovateľom ambulancie lekárskej služby prvej pomoci a lekárom povinným vykonávať v jeho ambulancii lekársku službu prvej pomoci nevzniká pracovnoprávny vzťah, prevádzkovateľ ambulancie lekárskej služby prvej pomoci nemá postavenie zamestnávateľa a ani nemá uložené žiadne povinnosti, plnenie ktorých by zabezpečilo lekárom povinným vykonávať lekársku službu prvej pomoci aspoň primerané pracovné podmienky a najmä, ochranu ich zdravia,
 - poskytovanie zdravotnej starostlivosti počas výkonu lekárskej služby prvej pomoci je prácou, napriek tomu súkromní lekári pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti počas lekárskej služby prvej pomoci nemajú priznané právo na spravodlivé a uspokojujúce pracovné podmienky, a to na rozdiel od lekárov, ktorí poskytujú zdravotnú starostlivosť v iných ambulanciách v postavení zamestnanca,
 - **porušuje ústavné právo na zvýšenú ochranu zdravia a osobitné pracovné podmienky,**
a tým aj čl. 38 ods. 1 a čl. 41 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, keďže:

- zákon neposkytuje žiadnu ochranu pred zaradením do rozpisu samosprávneho kraja, a teda povinnosťou vykonávať lekársku službu prvej pomoci ani tehotným ženám, osobám zdravotne postihnutým či rodičom maloletých detí,

a to všetko bez toho, aby boli splnené podmienky ustanovené v čl. 13 ods. 1 písm. a), ods. 3 a 4, čl. 18 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 4 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 2 ods. 1 a súvisiacich ustanovení Dohovoru o nútenej alebo povinnej práci (č. 29).

Podľa čl. 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky **ľudia sú slobodní a rovní v dôstojnosti i v právach. Základné práva a slobody sú neodňateľné, nescudziteľné, nepremlčateľné a nezrušiteľné.**

Podľa čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky **základné práva a slobody sa zaručujú na území Slovenskej republiky všetkým bez ohľadu na pohlavie, rasu, farbu pleti, jazyk, vieru a náboženstvo, politické, či iné zmýšľanie, národný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnosti alebo etnickej skupine, majetok, rod alebo iné postavenie. Nikoho nemožno z týchto dôvodov poškodzovať, zvyhodňovať alebo znevýhodňovať.**

Podľa čl. 13 ods. 1 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky povinnosti možno ukladať zákonom alebo na základe zákona, v jeho medziach **a pri zachovaní základných práv a slobôd.**

Podľa čl. 13 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky **zákonné obmedzenia základných práv a slobôd musia platiť rovnako pre všetky prípady, ktoré spĺňajú ustanovené podmienky.**

Podľa čl. 13 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky **pri obmedzovaní základných práv a slobôd sa musí dbať na ich podstatu a zmysel. Takéto obmedzenia sa môžu použiť len na ustanovený cieľ.**

Podľa čl. 18 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky **nikoho nemožno poslať na nútené práce alebo nútené služby.**

Podľa čl. 18 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky **ustanovenie odseku 1 sa nevzťahuje na**

- a) práce ukladané podľa zákona osobám vo výkone trestu odňatia slobody alebo osobám vykonávajúcim iný trest, nahradzujúci trest odňatia slobody,
- b) vojenskú službu alebo inú službu ustanovenú zákonom namiesto povinnej vojenskej služby,
- c) službu vyžadovanú na základe zákona v prípade živelných pohrôm, nehôd alebo iného nebezpečenstva, ktoré ohrozuje životy, zdravie alebo značné majetkové hodnoty,
- d) konanie uložené zákonom na ochranu života, zdravia alebo práv iných,**
- e) menšie obecné služby na základe zákona.

Podľa čl. 36 Ústavy Slovenskej republiky **zamestnanci majú právo na spravodlivé a uspokojujúce pracovné podmienky. Zákon im zabezpečuje najmä**

- a) právo na odmenu za vykonanú prácu, dostatočnú na to, aby im umožnila dôstojnú životnú úroveň,

- b) ochranu proti svojvoľnému prepúšťaniu zo zamestnania a diskriminácii v zamestnaní,
- c) ochranu bezpečnosti a zdravia pri práci,**
- d) najvyššiu prípustnú dĺžku pracovného času,**
- e) primeraný odpočinok po práci,**
- f) najkratšiu prípustnú dĺžku platenej dovolenky na zotavenie,
- g) právo na kolektívne vyjednávanie.

Podľa čl. 38 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky **ženy, mladiství a osoby zdravotne postihnuté majú právo na zvýšenú ochranu zdravia pri práci a osobitné pracovné podmienky.**

Podľa čl. 41 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky **žene v tehotenstve sa zaručuje osobitná starostlivosť, ochrana v pracovných vzťahoch a zodpovedajúce pracovné podmienky.**

Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd (oznámenie č. 209/1992 Zb.) v čl. 4 ustanovuje **zákaz otroctva a nútenej práce.** Čl. 4 ods. 2 tohto dohovoru ustanovuje, že **od nikoho sa nebude vyžadovať, aby vykonával nútené alebo povinné práce.** Pojem „nútenej alebo povinnej práce“ vymedzuje negatívnym spôsobom v čl. 4 ods. 3, podľa ktorého **za „nútenú alebo povinnú prácu“ sa na účely tohto článku nepovažujú:**

- a) práca bežne požadovaná pri výkone trestu uloženého podľa článku 5 tohto Dohovoru alebo v čase podmieneného prepustenia z tohto trestu,
- b) služba vojenského charakteru alebo v prípade osôb, ktoré odmietajú vojenskú službu z dôvodov svedomia v krajinách, kde sa také odmietnutie vojenskej služby uznáva, iná služba vyžadovaná namiesto povinnej vojenskej služby,
- c) služba vyžadovaná v prípade núdze alebo pohromy, ktorá ohrozuje život alebo blaho spoločenstva,
- d) práca alebo služba, ktorá tvorí súčasť bežných občianskych povinností.

Dohovor o nútenej alebo povinnej práci (č. 29) (oznámenie č. 506/1990 Zb.) označuje v čl. 2 ods. 1 výrazom „**nútená alebo povinná práca**“ „**každú prácu alebo službu, ktorá sa od ktorejkoľvek osoby vymáha pod hrozbou akéhokoľvek trestu a na ktorú sa nazývaná osoba neponúkla dobrovoľne**“. Pojem „nútenej alebo povinnej práce“ vymedzuje negatívnym spôsobom v čl. 2 ods. 2, podľa ktorého **výraz „nútená alebo povinná práca“ nebude zahŕňať:**

- a) žiadnu prácu ani službu vymáhanú na základe zákonov o povinnej vojenskej službe pre prácu rýdzo vojenskej povahy,
- b) žiadnu prácu ani službu, ktorá tvorí súčasť obvyklých občianskych povinností občanov krajiny, ktorá sa plne spravuje sama,
- c) žiadnu prácu ani službu, ktorá sa od ktorejkoľvek osoby vymáha v dôsledku odsúdenia súdnym rozhodnutím, pokiaľ sa táto práca alebo služba vykonáva pod dohľadom a kontrolou verejného úradu a pokiaľ sa nazývaná osoba neprenajíma ani nedáva k dispozícii súkromným jednotlivcom, súkromným spoločnostiam ani súkromným právnickým osobám,
- d) žiadnu prácu ani službu vymáhanú v prípadoch mimoriadnych okolností, to je v prípadoch vojny, pohromy alebo hrozacej pohromy ako požiaru, povodne, hladomoru, zemetrasenia, prudkej epidémie alebo zvieracej nákazy (epizootie), vpádu zvierat, hmyzu alebo škodlivých rastlinných cudzopasníkov a všeobecne všetkých okolností, ktoré ohrozujú alebo by mohli ohroziť život alebo normálne životné pomery všetkého obyvateľstva alebo jeho časti,

- e) menšie obecné služby, ktoré sú vykonávané členmi obce v jej priamom záujme, môžu sa preto považovať za obvyklé občianske povinnosti pripadajúce na členov obce, pokiaľ majú členovia obce alebo ich priami zástupcovia právo vyjadriť sa ohľadne potreby takých služieb.

Tento dohovor výslovne ustanovuje, že „**príslušný úrad nebude ukladať ani dovoľovať ukladanie nútenej alebo povinnej práce v prospech súkromných jednotlivcov, súkromných spoločností ani súkromných právnických osôb**“ (čl. 4 ods. 1), že **ak** existuje taká nútená alebo povinná práca na prospech súkromným jednotlivcom, súkromným spoločnostiam alebo súkromným právnickým osobám v deň, keď generálny riaditeľ Medzinárodného úradu práce zapíše ratifikáciu tohto Dohovoru členským štátom, tento členský štát **úplne potlačí takúto nútenú alebo povinnú prácu začínajúc dňom, keď tento Dohovor pre neho nadobudne účinnosť** (čl. 4 ods. 2) a že **správni úradníci**, i keď majú povinnosť viesť obyvateľstvo, nad ktorým majú právomoc, k nejakej forme práce, **nebudú donucovať toto obyvateľstvo ani jeho jednotlivých príslušníkov k práci pre súkromných jednotlivcov, súkromné spoločnosti ani pre súkromné právnické osoby** (čl. 6).

V Slovenskej republike povinnosť súkromných lekárov vykonávať povinnú prácu či nútenú prácu v ambulanciách lekárskej služby prvej pomoci, na prevádzkovanie ktorých získali oprávnenie iné subjekty (často podnikateľské subjekty), je ustanovená priamo zákonom. Táto skutočnosť neumožňuje pristupovať k ukladaniu nútenej alebo povinnej práce individuálne tak, ako to vyplýva zo znenia čl. 9 Dohovoru o nútenej alebo povinnej práci (č. 29), podľa ktorého za ustanovených podmienok každý úrad príslušný na ukladanie nútenej alebo povinnej práce je povinný **pred rozhodnutím, že sa možno uchýliť k tejto forme práce, presvedčiť o tom, že**

- a) práca alebo služba, ktorá má byť vykonaná, je **v dôležitom priamom záujme obce povolanej na jej vykonanie,**
- b) práca alebo služba je **v súčasnej dobe alebo bezprostredne potrebná,**
- c) **ponukou miezd a pracovných podmienok nie menej priaznivých, ako sú tie, ktoré platia v príslušnej oblasti pre podobnú prácu alebo službu, nebolo možné získať dobrovoľné pracovné sily na vykonanie takej práce alebo služby.**

Dohovor o nútenej alebo povinnej práci (č. 29) obsahuje aj osobitné ustanovenia týkajúce sa pracovnoprávných podmienok. Okrem iného ustanovuje, že

- **maximálna doba, na ktorú môže byť niektorá osoba povolaná na nútenú alebo povinnú prácu ktoréhokoľvek druhu, nesmie prekročiť šesťdesiat dní za obdobie dvanástich mesiacov zahŕňajúc do týchto šesťdesiatich dní dni strávené cestou do miesta práce a z tohto miesta** (čl. 12 ods. 1),
- **normálny pracovný čas každej osoby povolanej na nútenú alebo povinnú prácu bude rovnaký ako ten, ktorý platí pre prácu dobrovoľnú, a hodiny odpracované nad normálny pracovný čas budú odmeňované podľa sadzieb platiacich pre nadčasové hodiny dobrovoľne vykonanej práce** (čl. 13 ods. 1),
- **všetkým osobám podrobeným nútenej alebo povinnej práci ktoréhokoľvek druhu bude zaručený jeden deň odpočinku týždenne a tento deň sa bude, pokiaľ to bude možné, zhodovať s dňom určeným tradíciou alebo zvykmi príslušného územia alebo kraja** (čl. 13 ods. 2),
- **okrem nútenej alebo povinnej práce ustanovenej v článku 10 tohto Dohovoru bude nútená alebo povinná práca každého druhu odmeňovaná v hotovosti podľa sadzieb nie nižších, ako sú sadzby platiace pre podobné druhy práce buď v kraji, v ktorom je**

pracovník zamestnaný, alebo v oblasti, z ktorej bol povolaný, podľa toho, ktoré z nich sú vyššie (čl. 14 ods. 1),

- akékoľvek zákonodarstvo o odškodňovaní úrazov alebo chorôb z povolania a akékoľvek zákonodarstvo ustanovujúce odškodňovanie rodinných príslušníkov výživou závislých od zomretých alebo invalidných pracovníkov, ktoré je alebo bude v platnosti na príslušnom území, sa bude vzťahovať na osoby podrobené nútenej alebo povinnej práci za rovnakých podmienok ako na pracovníkov dobrovoľných (čl. 15 ods. 1),
- každý úradný činiteľ zamestnávajúci pracovníka nútenou alebo povinnou prácou bude vždy mať povinnosť zabezpečiť životné potreby dotyčného pracovníka, ak ho pracovný úraz alebo choroba z povolania urobili úplne alebo čiastočne neschopným starať sa o svoje potreby, a urobiť opatrenie, aby bolo zabezpečené vydržiavanie všetkých osôb skutočne na takéhoto pracovníka odkázaných pri pracovnej neschopnosti alebo pri smrti následkom pracovného úrazu (čl. 15 ods. 2),
- za účelom vykonania ustanovení tohto Dohovoru príslušný úrad vydá úplné a presné predpisy o používaní nútenej alebo povinnej práce (čl. 23 ods. 1),
- tieto predpisy budú obsahovať okrem iného pravidlá dovoľujúce každej osobe podrobenej nútenej alebo povinnej práci, aby úradom predkladala všetky sťažnosti na pracovné podmienky, a zabezpečujúce, že tieto sťažnosti sa budú skúmať a prerokúvať (čl. 23),
- vo všetkých prípadoch budú prijaté primerané opatrenia na zabezpečenie presného vykonávania predpisov o používaní nútenej alebo povinnej práce, a to buď tým, že sa na nútenú alebo povinnú prácu rozšíri pôsobnosť inšpektorátov práce zriadených na dozor nad prácou dobrovoľnou alebo niektorým iným vhodným spôsobom. Budú tiež urobené opatrenia na zabezpečenie toho, aby osoby podrobené nútenej alebo povinnej práci boli oboznámené s týmito predpismi (čl. 24).

Zákonodarca sa uvedenými článkami Ústavy Slovenskej republiky, Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a Dohovoru o nútenej alebo povinnej práci (č. 29) dôsledne neriadil pri schvaľovaní namietanej právnej úpravy.

Pojem „lekárska služba prvej pomoci“ vymedzuje ustanovenie § 2 ods. 20 zákona č. 576/2004 Z.z. o zdravotnej starostlivosti. Podľa tohto ustanovenia **lekárska služba prvej pomoci je zdravotná starostlivosť, ktorou sa zabezpečuje nepretržitá dostupnosť všeobecnej ambulantnej starostlivosti pre dospelých, všeobecnej ambulantnej starostlivosti pre deti a dorast a špecializovanej zubno-lekárskej ambulantnej starostlivosti.**

Formy poskytovania zdravotnej starostlivosti vymedzuje zákon č. 576/2004 Z.z. o zdravotnej starostlivosti v ustanovení § 7.

Zdravotná starostlivosť sa poskytuje ako: a) ambulantná starostlivosť, b) ústavná starostlivosť, c) lekárenská starostlivosť (§ 7 ods. 1 zákona č. 576/2004 Z.z. o zdravotnej starostlivosti).

Ambulantná starostlivosť sa poskytuje ako všeobecná pre dospelých, všeobecná pre deti a dorast, špecializovaná gynekologická, špecializovaná zubno-lekárska, špecializovaná iná, záchranná zdravotná služba [§ 7 ods. 1 písm. a) zákona č. 576/2004 Z.z. o zdravotnej starostlivosti].

V rámci všeobecnej ambulantnej starostlivosti a v rámci špecializovanej zubno-lekárskej ambulantnej starostlivosti sa poskytuje lekárska služba prvej pomoci najmenej v rozsahu verejnej minimálnej siete poskytovateľov (§ 7 ods. 3 zákona č. 576/2004 Z.z. o zdravotnej starostlivosti).

Lekársku službu prvej pomoci vykonávajú poskytovatelia poskytujúci všeobecnú ambulantnú starostlivosť a špecializovanú zubno-lekársku ambulantnú starostlivosť v zdravotníckom zariadení poskytovateľa, ktorý je oprávnený na základe vydaného povolenia prevádzkovať ambulanciu lekárskej služby prvej pomoci; lekárska služba prvej pomoci všeobecnej ambulantnej starostlivosti sa vykonáva aj formou návštevnej služby v domácom prostredí alebo v inom prirodzenom prostredí osoby, ktorej sa ambulantná starostlivosť poskytuje. Lekársku službu prvej pomoci pre dospelých môže vykonávať aj lekár s odbornou spôsobilosťou na výkon špecializovaných pracovných činností v odbore vnútorné lekárstvo, lekársku službu prvej pomoci pre deti a dorast môže vykonávať aj lekár s odbornou spôsobilosťou na výkon špecializovaných pracovných činností v odbore pediatria. Lekárska služba prvej pomoci sa vykonáva podľa rozpisu určeného samosprávnym krajom, ktorý obsahuje miesto výkonu lekárskej služby prvej pomoci, čas vykonávania lekárskej služby prvej pomoci a zoznam poskytovateľov zdravotnej starostlivosti s uvedením dátumov vykonávania lekárskej služby prvej pomoci v období, na ktorý sa tento rozpis vyhotovuje (§ 7 ods. 6 zákona č. 576/2004 Z.z. o zdravotnej starostlivosti).

Podľa zákona č. 576/2004 Z.z. o zdravotnej starostlivosti zdravotnú starostlivosť a služby súvisiace s poskytovaním zdravotnej starostlivosti poskytuje poskytovateľ zdravotnej starostlivosti a zdravotnícki pracovníci za podmienok ustanovených osobitným predpisom (§ 4 ods. 1 prvá veta); [legislatívna skratka „poskytovateľ“ pre slovné spojenie „poskytovateľ zdravotnej starostlivosti“ je zavedená v § 2 ods. 4 zákona č. 576/2004 Z.z. a v § 1 ods. 1 písm. f) zákona č. 578/2004 Z.z.]. Podľa odkazu na poznámku pod čiarou týmto osobitným predpisom je zákon č. 578/2004 Z.z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti.

Okruh poskytovateľov zdravotnej starostlivosti vymedzuje ustanovenie § 4 zákona č. 578/2004 Z.z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti. Podľa tohto ustanovenia poskytovateľom zdravotnej starostlivosti je:

a) fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá poskytuje zdravotnú starostlivosť na základe

1. povolenia na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia (§ 11) [legislatívna skratka „povolenie“ pre slovné spojenie „povolenie na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia“ je zavedená v § 3 ods. 4 písm. b) zákona č. 578/2004 Z.z.] alebo povolenia na poskytovanie lekárenskej starostlivosti podľa osobitného predpisu (odkaz na § 35 zákona č. 140/1998 Z.z. o liekoch a zdravotníckych pomôckach) alebo

2. živnostenského oprávnenia podľa osobitného predpisu /odkaz príkladmo na § 23 a body 9 a 9a body prílohy č. 2 zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon)/ (aktuálne: 8. bod – očná optika, 9. bod – zubná technika) alebo

b) fyzická osoba, ktorá poskytuje zdravotnú starostlivosť na základe licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe (§ 10),

c) fyzická osoba-podnikateľ alebo právnická osoba, ktorá poskytuje zdravotnú starostlivosť na základe povolenia na prevádzkovanie prírodných liečebných kúpeľov alebo povolenia na prevádzkovanie kúpeľnej liečebne podľa osobitného predpisu (odkaz na § 33 zákona č.

538/2005 Z.z. o prírodných liečivých vodách, prírodných liečebných kúpeľoch, kúpeľných miestach a prírodných minerálnych vodách).

Povolenie na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia [§ 4 písm. a) zákona č. 578/2004 Z.z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti] **vydáva fyzickej osobe alebo právnickej osobe Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky alebo samosprávny kraj** (§ 11 zákona č. 578/2004 Z.z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti).

Na vydanie povolenia na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia sa vyžaduje licencia na výkon zdravotníckeho povolania alebo licencia na výkon činnosti odborného zástupcu (§ 68 ods. 11 zákona č. 578/2004 Z.z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti).

Povolenie na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia ambulantnej zdravotnej starostlivosti, a to: všeobecnej ambulancie pre dospelých, všeobecnej ambulancie pre deti a dorast, špecializovanej ambulancie zubno-lekárskej a ambulancie lekárskej služby prvej pomoci (ambulancie lekárskej služby prvej pomoci pre dospelých, ambulancie lekárskej služby prvej pomoci pre deti a dorast a špecializovanej ambulancie zubno-lekárskej služby prvej pomoci) - **vydáva fyzickej osobe alebo právnickej osobe samosprávny kraj.** Uvedené vyplýva zo znenia § 11 ods. 2 písm. a) zákona č. 578/2004 Z.z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti v spojení so znením § 7 ods. 2 a 3 zákona č. 578/2004 Z.z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti.

Zdravotnícke zariadenia možno prevádzkovať len na základe povolenia; povolenia sa vydávajú na zdravotnícke zariadenia a) ambulantnej zdravotnej starostlivosti, b) ústavnej zdravotnej starostlivosti, c) lekárenskej starostlivosti (§ 7 ods. 2 zákona č. 578/2004 Z.z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti).

Zariadenia ambulantnej zdravotnej starostlivosti sú: a) ambulancia (1. všeobecná, 2. špecializovaná, 3. lekárskej služby prvej pomoci – 3a. lekárskej služby prvej pomoci pre dospelých, 3b. lekárskej služby prvej pomoci pre deti a dorast, 3c. špecializovaná zubno-lekárska služba prvej pomoci, 4. záchranej zdravotnej služby – 4a. ambulancia rýchlej lekárskej pomoci, 4b. ambulancia rýchlej zdravotnej pomoci, 4c. ambulancia rýchlej lekárskej pomoci s vybavením mobilnej intenzívnej jednotky, 4d. ambulancia vrtuľníkovej záchranej zdravotnej služby), b) zariadenie na poskytovanie jednodňovej zdravotnej starostlivosti, c) stacionár, d) poliklinika, e) agentúra domácej ošetrovateľskej starostlivosti, f) zariadenie spoločných vyšetrovacích a liečebných zložiek, g) mobilný hospic (§ 7 ods. 3 zákona č. 578/2004 Z.z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti).

Ministerstvo zdravotníctva vydáva povolenie na prevádzkovanie a) ambulancie záchranej zdravotnej služby, a to 1. ambulancie rýchlej lekárskej pomoci, 2. ambulancie rýchlej zdravotnej pomoci, 3. ambulancie rýchlej lekárskej pomoci s vybavením mobilnej intenzívnej jednotky, 4. ambulancie vrtuľníkovej záchranej zdravotnej služby, b) špecializovanej nemocnice, c) zariadenia biomedicínskeho výskumu, d) tkanivového zariadenia, e) biobanky, f) referenčného laboratória (§ 11 ods. 1 zákona č. 578/2004 Z.z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti).

Samosprávny kraj v rámci preneseného výkonu štátnej správy **vydáva povolenie na prevádzkovanie a) ambulancie okrem ambulancie podľa odseku 1 písm. a), b) zariadenia na poskytovanie jednodňovej zdravotnej starostlivosti, c) stacionára, d) polikliniky, e)**

agentúry domácej ošetrovateľskej starostlivosti, f) zariadenia spoločných vyšetrovacích a liečebných zložiek okrem zariadení podľa odseku 1 písm. d) až f), g) všeobecnej nemocnice, h) liečebne, i) hospicu, j) domu ošetrovateľskej starostlivosti, k) mobilného hospicu (§ 11 ods. 2 zákona č. 578/2004 Z.z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti).

Poskytovateľom zdravotnej starostlivosti je aj fyzická osoba, ktorá v povolani lekárah alebo zubný lekárah poskytuje zdravotnú starostlivosť na základe licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe [§ 4 písm. b) zákona č. 578/2004 Z.z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti]. Samostatnú lekársku prax však nemôže vykonávať poskytovaním lekárskej služby prvej pomoci. Uvedené vyplýva z ustanovenia § 10 zákona č. 578/2004 Z.z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, ktorý upravuje výkon samostatnej zdravotníckej praxe. Podľa odseku 1 tohto ustanovenia **samostatnú zdravotnícku prax môžu vykonávať zdravotnícki pracovníci v povolani lekárah, zubný lekárah, sestra, pôrodná asistentka, fyzioterapeut, liečebný pedagóg, logopéd, psychológ, špeciálny pedagóg a masér. Na výkon samostatnej zdravotníckej praxe sa vyžaduje licencia na výkon samostatnej zdravotníckej praxe** [§ 68 ods. 1 písm. a)]. Podľa odseku 2 tohto ustanovenia **samostatná zdravotnícka prax podľa odseku 1 je poskytovanie zdravotnej starostlivosti v zdravotníckom zariadení, ktoré prevádzkuje iný poskytovateľ na základe povolenia, ak v odseku 3 nie je ustanovené inak, alebo na inom mieste ako v zdravotníckom zariadení. Podľa odseku 3 tohto ustanovenia samostatná zdravotnícka prax podľa odseku 1 nie je poskytovanie lekárskej služby prvej pomoci.**

Samostatná zdravotnícka prax je poskytovanie zdravotnej starostlivosti v zdravotníckom zariadení, ktoré prevádzkuje iný poskytovateľ na základe povolenia alebo na inom mieste ako v zdravotníckom zariadení. Z uvedeného vyplýva, že zdravotnú starostlivosť možno poskytovať v zdravotníckom zariadení iného poskytovateľa, prípadne ako domácu starostlivosť v byte chorého (napr. príprava rodičiek na pôrod a starostlivosť o novorodenca) alebo v inom prirodzenom sociálnom prostredí (napr. v domove sociálnych služieb, v komunite drogovo závislých). Zdravotnícky pracovník tak môže poskytovať zdravotnú starostlivosť, hoci on sám nie je prevádzkovateľom zdravotníckeho zariadenia (Barancová, H. a kol.: Medicínske právo, prvé vydanie, Veda, vydavateľstvo SAV, Bratislava 2008, str. 74).

Fyzická osoba, ktorá v povolani lekárah alebo zubný lekárah poskytuje zdravotnú starostlivosť na základe licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe, nemá uloženú zákonnú povinnosť vykonávať lekársku službu prvej pomoci. Uvedené vyplýva z ustanovenia § 79 ods. 1 a ods. 3 písm. b) zákona č. 578/2004 Z.z. o zdravotnej starostlivosti. **Takúto zákonom uloženú povinnosť nemá ani žiaden lekárah, ktorý poskytuje zdravotnú starostlivosť v pracovnoprávnom vzťahu alebo v obdobnom pracovnom vzťahu.**

Pojem a okruh zdravotníckych pracovníkov vymedzuje ustanovenia § 27 zákona č. 578/2004 Z.z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti. Podľa tohto ustanovenia **zdravotníckym pracovníkom je fyzická osoba vykonávajúca zdravotnícke povolanie a) lekárah, b) zubný lekárah, c) farmaceut, d) sestra, e) pôrodná asistentka, f) fyzioterapeut, g) verejný zdravotník, h) zdravotnícky laborant, i) asistent výživy, j) dentálna hygienička, k) rádiologický technik, l) zdravotnícky záchranárah, m) zubný technik, n) technik pre zdravotnícke pomôcky, o) optometrista, p) farmaceutický laborant, q) masér, r) očný optik, s) ortopedický technik, t) zdravotnícky asistent, u) sanitárah [odsek 1], fyzická osoba, ktorá vykonáva povolanie logopéd, psychológ, liečebný pedagóg, fyzik a laboratórny diagnostik v zdravotníckom zariadení a splnila podmienku podľa § 33 ods. 3 [odsek 2], profesionálny**

vojak, ktorý vykonáva príslušné zdravotnícke povolanie podľa odsekov 1 a 2 v štátnej službe profesionálneho vojaka ozbrojených síl Slovenskej republiky vo vojenskom zdravotníctve a spĺňa požiadavky podľa osobitného predpisu [odsek 3].

Zdravotnícke povolanie sa vykonáva (§ 3 ods. 4 zákona č. 578/2004 Z.z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti):

- a) v pracovnoprávnom vzťahu alebo v obdobnom pracovnom vzťahu** (odkaz príkladmo na Zákonník práce),
- b) na základe povolenia na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia (ďalej len „povolenie“)** (§ 11) alebo povolenia vydaného podľa osobitného predpisu (odkaz na zákon č. 140/1998 Z.z. o liekoch a zdravotníckych pomôckach),
- c) na základe licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe (§ 10),**
- d) na základe licencie na výkon lekárskej posudkovej činnosti (§ 7a) alebo**
- e) na základe živnostenského oprávnenia podľa osobitného predpisu** [odkaz príkladmo na § 23 a body 9 a 9a body prílohy č. 2 zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon)/ (aktuálne: 8. bod – očná optika, 9. bod – zubná technika)].

Zdravotnícky pracovník v povolaní lekár a v povolaní zubný lekár môže vykonávať zdravotnícke povolanie poskytovaním zdravotnej starostlivosti len na základe licencie. Zdravotníckemu pracovníkovi v povolaní lekár vydáva licenciu Slovenská lekárska komora (§ 68 ods. 2 zákona č. 578/2004 Z.z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti). Zdravotníckemu pracovníkovi v povolaní zubný lekár vydáva licenciu Slovenská komora zubných lekárov (§ 68 ods. 3 zákona č. 578/2004 Z.z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti).

Zdravotníckemu pracovníkovi v povolaní lekár a v povolaní zubný lekár možno vydať licenciu:

- **na výkon samostatnej zdravotníckej praxe (§ 10)** [§ 68 ods. 1 písm. a) zákona č. 578/2004 Z.z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti],
- **na výkon zdravotníckeho povolania** [(§ 3 ods. 1 písm. a)] [§ 68 ods. 1 písm. b) zákona č. 578/2004 Z.z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti],
- **na výkon činnosti odborného zástupcu** [§ 68 ods. 1 písm. c) zákona č. 578/2004 Z.z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti],
- **na výkon lekárskej posudkovej činnosti** podľa § 7a – len zdravotníckym pracovníkom v povolaní lekár [§ 68 ods. 1 písm. d) zákona č. 578/2004 Z.z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti].

Z uvedenej právnej úpravy zákona č. 576/2004 Z.z. o zdravotnej starostlivosti a zákona č. 578/2004 Z.z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti jednoznačne vyplýva, že zákonodarcu sa rozhodol zabezpečiť lekársku službu prvej pomoci vo forme nepretržitej dostupnosti všeobecnej ambulantnej starostlivosti pre dospelých, všeobecnej ambulantnej starostlivosti pre deti a dorast a špecializovanej zubno-lekárskej ambulantnej starostlivosti tak, že:

- súkromným lekárom, teda tým lekárom, ktorí majú povolenie na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia, t.j. ambulancie, v ktorej počas ordinačných hodín poskytujú všeobecnú ambulantnú starostlivosť v špecializačnom odbore všeobecné lekárstvo alebo pediatria alebo špecializovanú zubno-lekársku ambulantnú starostlivosť,
- ustanovil zákonnú povinnosť po skončení ordinačných hodín vo svojej vlastnej ambulancii vykonávať lekársku službu prvej pomoci v ambulancii lekárskej služby prvej pomoci, t.j. v ambulancii, na prevádzkovanie ktorej má udelené povolenie iný

poskytovateľ zdravotnej starostlivosti, pričom takýmto poskytovateľom môže byť aj súkromný podnikateľ,

a to:

- na základe rozpisu určeného samosprávnym krajom, ktorý obsahuje miesto výkonu lekárskej služby prvej pomoci, čas vykonávania lekárskej služby prvej pomoci a zoznam poskytovateľov zdravotnej starostlivosti s uvedením dátumov vykonávania lekárskej služby prvej pomoci v období, na ktorý sa tento rozpis vyhotovuje,
- pod sankciou uloženia pokuty až do sumy 3 319 eur,

pritom:

- lekári, ktorých samosprávny kraj zaradil do rozpisu, sú povinní vykonávať lekársku službu prvej pomoci aj proti svojej vôli, dokonca aj bez nároku na odmenu za vykonávanie lekárskej služby prvej pomoci,
- nepriznal im žiadnu právnu ochranu pred zaradením do rozpisu samosprávneho kraja; zaradenie do rozpisu ponechal na voľnú úvahu či dokonca svojvôľu samosprávneho kraja,
- zo zákonnej povinnosti vykonávať lekársku službu prvej pomoci vyňal ostatných lekárov, ktorí spĺňajú odborné predpoklady na výkon lekárskej služby prvej pomoci (lekárov, ktorí poskytujú zdravotnú starostlivosť na základe licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe alebo v postavení zamestnanca),
- lekári, ktorým zákonodarca uložil zákonnú povinnosť vykonávať lekársku službu prvej pomoci, majú obmedzenú zmluvnú voľnosť; podstata a charakter právnej úpravy umožňujú, aby zmluvné podmienky určoval jednostranne prevádzkovateľ ambulancie lekárskej služby prvej pomoci – nepodpísanie zmluvy lekárov nezbavuje povinnosti vykonávať lekársku službu prvej pomoci podľa rozpisu samosprávneho kraja,
- prevádzkovateľom ambulancií lekárskej služby prvej pomoci neuložil žiadne povinnosti vo vzťahu k lekárom povinným vykonávať lekársku službu prvej pomoci, ani len povinnosť zabezpečiť im primerané pracovné podmienky či bezpečnosť a ochranu zdravia počas vykonávania lekárskej služby prvej pomoci,
- lekárom povinným vykonávať lekársku službu prvej pomoci nepriznal na účely výkonu lekárskej služby prvej pomoci žiadnu ochranu, neobmedzuje ani len dĺžku ich celkového pracovného času, neurčuje minimálne doby ich denného odpočinku, týždenného odpočinku, maximálny týždenný pracovný čas, nemajú zaručené ani len právo na odmenu za vykonávanie lekárskej služby prvej pomoci,
- právna úprava povinnosti vykonávať lekársku službu prvej pomoci nie je vyvážená žiadnou právnou úpravou, ktorá by poskytla súkromným lekárom čo i len minimálne záruky pred zneužívaním tejto ich zákonnej povinnosti.

Súkromní lekári poskytujú zdravotnú starostlivosť vo svojej ambulancii každý pracovný deň v rozsahu 8 hodín. Bezprostredne po skončení práce vo svojej ambulancii sú povinní poskytovať zdravotnú starostlivosť v ambulancii lekárskej služby prvej pomoci podľa rozpisu určeného samosprávnym krajom. V závislosti od veľkosti zdravotného obvodu a počtu lekárov poskytujú zdravotnú starostlivosť v ambulancii lekárskej služby prvej pomoci niekedy raz, niekedy aj niekoľkokrát do mesiaca. Lekárska služba prvej pomoci v pracovný deň spravidla začína o 16,00 hod. a končí o 7,30 hod. nasledujúceho dňa; v dňoch pracovného pokoja a počas štátnych sviatkov začína o 7,30 hod. a končí o 7,30 hod. nasledujúceho dňa. V čase medzi skončením služby vo svojej ambulancii a začiatkom služby v ambulancii lekárskej služby prvej pomoci nemajú žiadnu prestávku. Rovnako nemajú žiadnu prestávku na druhý deň ráno po skončení služby v ambulancii lekárskej služby prvej pomoci a začiatkom služby vo vlastnej ambulancii. To znamená, že v pracovných dňoch, v ktorých musia vykonávať lekársku službu prvej pomoci popri poskytovaní zdravotnej starostlivosti vo svojej ambulancii, ich pracovná doba trvá nepretržite 32,5 hod. (od 7,30 hod.

jedného dňa do 16 hod. druhého dňa). Ak lekárska služba prvej pomoci začína v sobotu, ich pracovná doba trvá nepretržite 24 hodín (od 7,30 hod. v sobotu do 7,30 hod. v nedeľu) a ak lekárska služba prvej pomoci začína v nedeľu, ich pracovná doba trvá opäť 32,5 hod. (od 7,30 hod. v nedeľu do 16,00 hod. v pondelok).

Povinnosť uložená v § 79 ods. 1 písm. v) zákona č. 578/2004 Z.z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti sa totiž vzťahuje iba na tých lekárov, na ktorých sa nevzťahuje Zákonník práce.

Zákonník práce poskytuje ochranu pred takýmto zaobchádzaním len lekárom, ktorí vykonávajú svoje zdravotnícke povolanie v pracovnom pomere, v obdobnom pracovnom vzťahu alebo inom pracovnoprávnom vzťahu ako závislú prácu. Medzi prevádzkovateľom ambulancie lekárskej služby prvej pomoci a lekármi povinnými či nútenými vykonávať v jeho ambulancii lekársku službu prvej pomoci nevzniká žiaden pracovnoprávny vzťah (§ 1 ods. 3 druhá veta Zákonníka práce). To znamená, že lekári, na ktorých sa vzťahuje zákonná povinnosť vykonávať lekársku službu prvej pomoci, nemajú ani počas výkonu lekárskej služby prvej pomoci postavenie zamestnanca, a preto sa na nich ochrana zdravotníckych zamestnancov ustanovená v Zákonníku práce nevzťahuje.

Podľa § 85 ods. 9 Zákonníka práce priemerný týždenný pracovný čas zamestnanca vrátane práce nadčas nesmie prekročiť 48 hodín.

Výnimku z tohto ustanovenia pripúšťa § 85a Zákonníka práce, a to práve vo vzťahu k zdravotníckym zamestnancom. Podľa § 85a ods. 1 Zákonníka práce pracovný čas zamestnanca môže byť viac ako 48 hodín týždenne v priemere, za obdobie najviac štyroch mesiacov po sebe nasledujúcich, len v prípade, ak ide o zdravotníckeho zamestnanca podľa osobitného predpisu a ak zamestnanec s takým rozsahom pracovného času súhlasí a rozsah týždenného pracovného času neprekročí 56 hodín v priemere.

Pre takéto prípady Zákonník práce ustanovuje aj ďalšiu ochranu zdravotníckych zamestnancov. Podľa § 85a ods. 2 Zákonníka práce zamestnávateľ je povinný pri dohodnutí pracovného času podľa odseku 1

- a) upovedomiť o tejto skutočnosti príslušný inšpektorát práce alebo príslušný orgán dozoru v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, ak o to požiadajú,
- b) viesť aktuálne záznamy o zamestnancoch, ktorých pracovný čas je takto dohodnutý, a predložiť tieto záznamy príslušnému inšpektorátu práce alebo príslušnému orgánu dozoru v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, ak o ne požiadajú.

Právna úprava § 85a ods. 3 Zákonníka práce výslovne ustanovuje, že zamestnanec nesmie byť zo strany zamestnávateľa prenasledovaný alebo inak postihovaný za to, že nesúhlasí s rozsahom pracovného času nad 48 hodín týždenne v priemere.

Okrem toho, Zákonník práce zaručuje lekárom, ktorí poskytujú zdravotnú starostlivosť v postavení zamestnanca, právo na spravodlivé a uspokojivé pracovné podmienky, právo na mzdu za vykonanú prácu a právo na mzdové zvýhodnenie za prácu nadčas, prácu v noci alebo vo sviatok, právo na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a osobitnú zodpovednosť zamestnávateľa za škodu pri pracovnom úraze a pri chorobe z povolania. Zákon im zaručuje najvyššiu prípustnú dĺžku pracovného času, primeraný odpočinok po práci a najkratšiu prípustnú dĺžku platenej dovolenky na zotavenie. Priznáva im právo aj na prestávky v práci a právo na zabezpečenie stravovania zodpovedajúceho zásadám správnej

výživy priamo na pracovisku alebo v jeho blízkosti. Pracovné podmienky žien musia zohľadňovať ich fyziologické predpoklady a ich materské poslanie. Osobitnú ochranu poskytuje mužom a ženám starajúcim sa o maloleté deti. Zákonník práce všetkým zamestnancom priznáva právo na poskytovanie informácií o hospodárskej a finančnej situácii zamestnávateľa a o predpokladanom vývoji jeho činnosti. K vzniku pracovnoprávneho vzťahu a zotrvaní v ňom nemožno nútiť žiadneho zamestnanca - pracovnoprávny vzťah nemôže vzniknúť bez súhlasu zamestnanca a všetci zamestnanci majú právo dať výpoveď z pracovného pomeru z akéhokoľvek dôvodu alebo bez uvedenia dôvodu.

Zákonník práce sa na súkromných lekároch nevzťahuje a zákon č. 578/2004 Z.z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, ktorý im ukladá povinnosť vykonávať lekársku službu prvej pomoci podľa rozpisu určeného samosprávnym krajom [§ 79 ods. 1 písm. v)] pod sankciou uloženia pokuty [§ 82 ods. 1 písm. b)], žiadne z týchto práv súkromným lekárom nepriznáva. Neobsahuje žiadne podmienky, za akých majú vykonávať lekársku službu prvej pomoci v zdravotníckom zariadení poskytovateľa, ktorý je oprávnený na základe vydaného povolenia prevádzkovať ambulanciu lekárskej služby prvej pomoci [§ 7 ods. 6 zákona č. 576/2004 Z.z. o zdravotnej starostlivosti].

Súkromní lekári sú tak povinní po skončení ordinačných hodín vo svojej ambulancii (8 až 8,5 hod. pracovnej doby) vykonávať lekársku službu prvej pomoci aj proti svojej vôli, ak ich do rozpisu služieb zaradi samosprávny kraj. Túto povinnú prácu vykonávajú v ambulancii lekárskej služby prvej pomoci na účet iného subjektu. Takýmto subjektom môže byť aj fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá prevádzkovanie ambulancie lekárskej služby prvej pomoci má v predmete svojej podnikateľskej činnosti. Z obchodného registra vyplýva, že oprávnenie prevádzkovať ambulanciu lekárskej služby prvej pomoci majú aj obchodné spoločnosti, ktorých predmetom činnosti popri prevádzkovaní ambulancie lekárskej služby prvej pomoci sú často rôzne iné činnosti, napríklad maloobchodná a veľkoobchodná činnosť s poľnohospodárskymi základnými produktmi a živými zvieratami, tabakom, textilom, odevmi a obuvou, elektronickými prístrojmi pre domácnosť, sprostredkovanie obchodu, výroby a služieb, správa nehnuteľností, vedenie účtovníctva, požičiavanie a distribúcia videozáznamov atď. Pritom, **platby za zdravotné výkony súkromných lekárov počas lekárskej služby prvej pomoci zdravotné poisťovne poukazujú prevádzkovateľom ambulancií lekárskej služby prvej pomoci, a to v sumách určených na základe nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 226/2005 Z.z. o výške úhrady za zdravotnú starostlivosť, ktorú uhrádza zdravotná poisťovňa poskytovateľovi lekárskej služby prvej pomoci v znení neskorších predpisov. To znamená, že lekári povinní vykonávať lekársku službu prvej pomoci sa podieľajú na tvorbe zisku prevádzkovateľov ambulancií lekárskej služby prvej pomoci.**

Napriek tomu **žiadne zákon nezaručuje súkromným lekárom za výkon lekárskej služby prvej pomoci žiadnu odmenu. Lekársku službu prvej pomoci musia vykonávať aj bez nároku na odmenu, prípadne za odmenu, ktorá je neprimeraná ich odbornosti, kvalite a významu ich práce, ako aj skutočnosti, že ide o prácu, ktorá z hľadiska času, v ktorom je vykonávaná, má charakter práce nadčas, práce v noci a/alebo práce vo sviatok.**

Prevádzkovateľom ambulancií lekárskej služby prvej pomoci zákon neukladá žiadne povinnosti vo vzťahu k súkromným lekárom, ktorí sú nútení poskytovať zdravotnú starostlivosť v ich ambulanciách. Nemusia im vytvoriť pracovné podmienky zabezpečujúce ochranu ich zdravia. Zákonodarca totiž nepriznal lekárom počas výkonu

lekárskej služby prvej pomoci žiadnu ochranu – neobmedzuje dĺžku ich celkového pracovného času, nepriznáva im prestávky na oddych a jedlo počas výkonu práce, nepriznáva im žiadne právo na nepretržitý denný odpočinok ani na nepretržitý odpočinok v týždni, neustanovuje žiadne pravidlá na určovanie odmeny za prácu, nechráni tehotné ženy, ženy po pôrode ani kojace matky, nebráni zaraďovať do takýchto služieb ani lekárov či lekárky, ktoré sa starajú o maloleté deti. Týchto lekárov vystavuje na milosť a nemilosť zmluvným podmienkam určeným jednostranne prevádzkovateľmi ambulancií lekárskeho prvej pomoci. **Zákonodarcu neustanovil žiadne právne prostriedky, na základe ktorých by sa mohli brániť zaradeniu do rozpisu samosprávneho kraja a samosprávnemu kraju ani neukladá žiadne obmedzenia pri určovaní, koho, kedy a na akú dobu určí na výkon lekárskej služby prvej pomoci.** Takouto právnou úpravou zákonodarcu vytvoril priestor pre ohrozenie zdravia nielen lekárov, ale aj samotných pacientov. Nie je v ľudských silách pracovať kvalitne a bezpečne bez nároku na oddych nepretržite 32 hodín.

Platná právna úprava umožňuje, aby všetky podmienky, za akých majú lekári povinnosť vykonávať lekársku službu prvej pomoci, určoval jednostranne prevádzkovateľ ambulancie lekárskej služby prvej pomoci. A len poznamenávam, že zo zmlúv priložených k podnetu podaného za Generálnu prokuratúru Slovenskej republiky jednoznačne vyplýva skutočnosť, že prevádzkovateľ ambulancie lekárskej služby prvej pomoci v zmluve určuje lekárovi povinnosti, a to dokonca pod sankciou zmluvnej pokuty; seba nezaväzuje okrem poskytnutia odmeny, ktorú uviedol v zmluve, k ničomu – žiadne povinnosti, žiadna zodpovednosť voči lekárovi a priamo v zmluve uvádza odkaz nie na Zákonník práce, ale na Obchodný zákonník. Lekár nemá na výber, buď zmluvu uzavrie a za vykonanú prácu dostane aspoň tú odmenu, ktorá je uvedená v zmluve alebo neuzavrie. Neuzavretie zmluvy s prevádzkovateľom ambulancie lekárskej služby prvej pomoci ho však nezabavuje povinnosti vykonávať lekársku službu prvej pomoci v tejto ambulancii v čase určenom samosprávnym krajom – aj zadarmo.

Tieto skutočnosti vyplývajú z podnetu podaného na Generálnu prokuratúru Slovenskej republiky a priložených listín - právny vzťah medzi objednávatelom, t.j. subjektom oprávneným na základe povolenia vydaného samosprávnym krajom prevádzkovať ambulanciu lekárskej služby prvej pomoci a vykonávateľom, t.j. lekárom, ktorý má zákonnú povinnosť vykonávať lekársku službu prvej pomoci, sa riadi innominátnou zmluvou uzatvorenou s poukazom na § 269 ods. 2 Obchodného zákonníka alebo § 51 Občianskeho zákonníka. Predmet takejto zmluvy je vymedzený ako záväzok lekára vykonávať lekársku službu prvej pomoci v priestoroch vymedzených v zmluve v pracovných dňoch spravidla od 16,00 hod. do 7,30 hod. nasledujúceho dňa a v soboty, nedele a sviatky od 7,30 hod. do 7,30 hod. nasledujúceho dňa, a to podľa rozpisu určeného samosprávnym krajom. Rozpis služieb na jednotlivých lekárov zabezpečuje objednávatel zdravotnej služby a oznamuje ho písomnou formou vykonávateľovi spravidla najneskôr 7 dní pred novým rozpisovým obdobím, ktorým sa rozumie obdobie jedného mesiaca. Niektoré takéto zmluvy obsahujú záväzok vykonávateľa vykonávať lekársku službu prvej pomoci osobne, riadne a hospodárne. V prípade, ak lekár nebude schopný vykonať lekársku službu prvej pomoci, musí si náhradu za seba zabezpečiť sám pod sankciou uloženia zmluvnej pokuty, napríklad vo výške dvojnásobku dohodnutej odmeny za vykonanú prácu. Súčasne vykonávateľ preberá na seba plnú zodpovednosť za výkon lekárskej služby prvej pomoci, ak zmluvu s takouto podmienkou uzavrie. Objednávatel sa zaväzuje uhradiť vykonávateľovi dohodnutú odmenu. V podstate výšku odmeny za výkon lekárskej služby prvej pomoci určuje objednávatel; spravidla je len o niečo vyššia ako minimálna mzda (napríklad 2,6 až 3 eurá btto za hodinu práce v noci). Práca v noci často nie je vôbec zohľadnená. Odmena môže byť splatná až po uplynutí dvoch

mesiacov od doručenia faktúry atď. Objednávateľ si je totiž vedomý, že zmluvné podmienky môže diktovať, že druhá zmluvná strana nie je jeho rovnocenným partnerom, pretože vykonávať lekársku službu prvej pomoci musí, inak sa vystaví možnosti uloženia pokuty až do výšky 3 319 eur – sumy, ktorá predstavuje takmer 5-násobok priemernej mesačnej mzdy v hospodárstve Slovenskej republiky. V niektorých prípadoch prevádzkovateľ ambulancie lekárskej služby prvej pomoci druhú zmluvnú stranu (lekára) v sprievodnom liste k návrhu zmluvy dokonca výslovne upozorňuje, že ani nepodpísanie zmluvy nie je dôvodom na nenastúpenie do služby – zdôrazňujem, že do služby, na výkon ktorej ho určil samosprávny kraj na základe návrhu objednávateľa.

Z uvedeného je zrejmé, že súkromní lekári sú nielen povinní, ale aj nútení pod sankciou uloženia pokuty v nie zanedbateľnej výške vykonávať lekársku službu prvej pomoci na účet iného poskytovateľa zdravotnej starostlivosti aj proti svojej vôli a že vynucovanie takejto práce je nespravodlivé.

Inými slovami, ambulancia lekárskej služby prvej pomoci bez lekárov, ktorí by túto prvú pomoc poskytovali, nemá zmysel. Napriek tomu zákonodarca nepodmieňuje vydanie povolenia na prevádzkovanie ambulancie lekárskej služby prvej pomoci iba takým subjektom, ktoré preukážu spôsobilosť reálne vo vlastnej réžii zabezpečiť aj samotné vykonávanie lekárskej služby prvej pomoci (pozri druhú časť zákona č. 578/2004 Z.z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti). Tento nedostatok kompenzuje porušením zákazu nútenej práce a povinnej práce.

Treba si uvedomiť, že aj keď lekári nevykonávajú lekársku službu prvej pomoci v postavení zamestnanca, samotný výkon takejto služby je prácou. Preto ani od týchto lekárov zákonodarca nesmie požadovať výkon práce bez ich súhlasu a najmä bez toho, aby im zaručil právo na odmenu za vykonanú prácu, právo na pracovné podmienky a ochranu ich bezpečnosti a zdravia v rovnakom rozsahu ako lekárom, ktorí poskytujú zdravotnú starostlivosť z hľadiska pracovnoprávnemu v pracovnom pomere, obdobnom pracovnom vzťahu alebo inom pracovnoprávnom vzťahu ako závislú prácu. A ak požaduje, diskriminuje tým lekárov povinných poskytovať zdravotnú starostlivosť počas lekárskej služby prvej pomoci v porovnaní s tými lekármi, ktorí poskytujú zdravotnú starostlivosť v iných ambulanciách v postavení zamestnanca.

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo 4. novembra 2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času (Mimoriadne vydanie Ú.v. EÚ, kap. 5/zv. 4; Ú.v. EÚ L 299, 18.11.2003), ktorá ustanovuje minimálne požiadavky na bezpečnosť a ochranu zdravia pre organizáciu pracovného času, minimálne doby denného odpočinku, týždenného odpočinku a ročnej dovolenky, prestávky v práci, maximálny týždenný pracovný čas a určité aspekty nočnej práce, práce na zmeny a rozvrhnutie práce a ktorá sa vzťahuje na všetky odvetvia činností, verejné a súkromné, v zmysle článku 2 smernice 89/391/EHS bez toho, aby boli dotknuté články 14, 17, 18 a 19 tejto smernice, nie je zapracovaná do nášho právneho poriadku tak, aby sa vzťahovala aj na výkon práce počas výkonu lekárskej služby prvej pomoci. Som presvedčený o tom, že v žiadnom prípade, dokonca ani v prípade, ak sa zákonodarca rozhodne zabezpečiť výkon lekárskej služby prvej pomoci na komerčnej báze, nemožno zbaviť samosprávny kraj a prevádzkovateľa ambulancie lekárskej služby prvej pomoci povinnosti zabezpečiť požiadavky na bezpečnosť a ochranu zdravia lekárov pri výkone lekárskej služby prvej pomoci v rovnakom rozsahu ako lekárom v postavení zamestnanca.

Poskytovanie zdravotnej starostlivosti v rámci lekárskej služby prvej pomoci je činnosťou nevyhnutnou na ochranu života a zdravia ľudí. V plnom rozsahu si uvedomujem, že ochranu života a zdravia ľudí nie je možné zabezpečiť bez riadneho organizačného zabezpečenia výkonu lekárskej služby prvej pomoci. Avšak, v právnom štáte nemožno organizačne zabezpečiť výkon lekárskej služby prvej pomoci spôsobom ustanoveným v § 79 ods. 1 písm. v) v spojení so sankciou ustanovenou v § 82 ods. 1 písm. b) zákona č. 578/2004 Z.z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, a to len preto, že subjekty, ktoré získali povolenie na prevádzkovanie ambulancie lekárskej služby prvej pomoci, buď nie sú spôsobilé personálne zabezpečiť vykonávanie lekárskej služby prvej pomoci vo vlastnej réžii alebo preto, že takáto právna úprava je pre nich ekonomicky výhodná.

Je nepochybné, že zabezpečenie nepretržitého poskytovania zdravotnej starostlivosti je vo verejnom záujme a že výkon lekárskej služby prvej pomoci je nevyhnutný v záujme ochrany života a zdravia ľudí. To však neznamená, že zákonodarca smie zvoliť spôsob zabezpečenia výkonu lekárskej služby spôsobom, ktorý dovoľuje ukladanie povinnej či nútenej práce v prospech súkromných jednotlivcov a súkromných právnických osôb. Takýto spôsob zabezpečenia výkonu lekárskej služby prvej pomoci oprávnené vyvoláva pochybnosti smerujúce k záveru, že účelom namietanej zákonnej úpravy je nielen zabezpečenie nepretržitého poskytovania zdravotnej starostlivosti, ale aj zabezpečenie ekonomického prospechu pre prevádzkovateľov ambulancií lekárskej služby prvej pomoci. V právnom štáte nestačí v zákone uviesť, že poskytovanie zdravotnej starostlivosti v zdravotníckom zariadení ambulantnej zdravotnej starostlivosti a v zdravotníckom zariadení ústavnej zdravotnej starostlivosti je služba vo všeobecnom hospodárskom záujme (§ 4 ods. 1 druhá veta zákona č. 576/2004 Z.z. o zdravotnej starostlivosti). Takáto deklarácia nezbavuje štát povinnosti odstrániť povinnú či nútenú prácu vo všetkých jej formách.

Európska komisia pre ľudské práva a Európsky súd pre ľudské práva sa niekoľkokrát zaoberali problematikou týkajúcou sa nútenej alebo povinnej práce (napríklad Van Doogenbroec c. Belgicko správa z 9. júla 1980, Van der Mussele c. Belgicko rozsudok z 23. novembra 1983) (pozri aj napríklad Svák, J.: Ochrana ľudských práv, Bratislava 2006, str. 237 až 255; Čapek, J.: Evropská úmluva o ochraně lidských práv, I. část – Úmluva, Praha 2010, str. 90 až 95) a určili zreteľné výkladové pravidlá vzťahujúce sa na nútenú alebo povinnú prácu. Právom na ochranu pred nútenou alebo povinnou prácou podľa čl. 4 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd sa zaoberal aj Ústavný súd Slovenskej republiky. Vo svojom uznesení sp. zn. I. ÚS 191/06 zo 14. júla 2006 konštatoval, citujem: „Z ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva v Štrasburgu vyplýva, že o nútenú alebo povinnú prácu ide vtedy, ak sa vykonáva bez súhlasu dotknutej osoby, má nespravodlivý či vynútený charakter a výkon takejto práce je neodvratný (Van der Mussele c. Belgicko z 23. novembra 1983).“.

So zreteľom na uvedené som presvedčený o tom, že **povinnosť vykonávať lekársku službu prvej pomoci podľa rozpisu určeného samosprávnym krajom v zdravotníckom zariadení iného poskytovateľa zdravotnej starostlivosti, a to proti vôli lekára, ktorému zákon takúto povinnosť ukladá pod sankciou uloženia pokuty a bez toho, aby mu zákon zaručil odmenu za vykonanú prácu, čo i len minimálne požiadavky na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci, prestávky v práci, minimálne doby denného odpočinku, týždenného odpočinku a maximálny týždenný pracovný čas vrátane pracovného času (ordinačných hodín) vo vlastnej ambulancii a bez toho, aby boli zohľadnené aspekty práce nadčas, nočnej práce, práce na zmeny, vo sviatok či osobitné pracovné podmienky zaručené ženám a osobám zdravotne postihnutým, je nútenou alebo povinnou prácou**

v zmysle ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Nepochybne ide o prácu vykonávanú pod hrozbou trestu, a teda nie o prácu, k vykonaniu ktorej sa povinná osoba sama ponúkla. Táto skutočnosť vyplýva aj z podnetu a listín predložených v tejto veci Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky.

Ďalšie uplatňovanie namietanej právnej úpravy závažným spôsobom porušuje základné ľudské práva lekárov povinných vykonávať lekársku službu prvej pomoci, ohrozuje ich zdravie i život ich pacientov.

Platné znenie ustanovenia § 7 ods. 6 prvá veta zákona č. 576/2004 Z.z. o zdravotnej starostlivosti vytvára dostatočný priestor na zabezpečenie výkonu lekárskej služby prvej pomoci, teda na zabezpečenie nepretržitej dostupnosti všeobecnej ambulantnej starostlivosti pre dospelých, všeobecnej ambulantnej starostlivosti pre deti a dorast a špecializovanej zubno-lekárskej ambulantnej starostlivosti v rovnakom rozsahu ako podľa namietanej právnej úpravy. Samozrejme, išlo by o zabezpečenie výkonu lekárskej služby prvej pomoci prevádzkovateľmi ambulancií lekárskej služby prvej pomoci na dôsledne komerčnej báze, na rešpektovaní princípu zmluvnej voľnosti a princípu rovnosti zmluvných strán. Nič však nebráni zákonodarcovi, aby zvolil a ustanovil iný spôsob zabezpečenia výkonu lekárskej služby prvej pomoci. Musí to byť však taký spôsob, ktorý bude rešpektovať Ústavu Slovenskej republiky a medzinárodné dohody, ktorými je Slovenská republika viazaná.

S úctou

JUDr. Dobroslav T r n k a
generálny prokurátor
Slovenskej republiky